

MIODRAG MIŠA PERIĆ

MEĐU JAVOM I MED SNOM

24. III – 8. V 2026.

Galerija Kulturnog centra „Laza Kostić” Sombor

33 45 RPM,
koža, 60 x 50 x 40 cm, 2015.

*fotografije dela sa naslovne strane: **The Sleep**, drvo, bronza, 70 x 50 x 30 cm

MEĐU JAVOM I MED SNOM

Retrospektivna izložba Miodraga Miše Perića, *Među javom i med snom*¹ u nekom drugom društvenom kontekstu ponudila bi lirski prikaz unazad dvodecenijskog rada umetnika. Međutim, kako je danas vreme preusmereno na nekontrolisani razvoj, na prvom mestu, veštačke inteligencije (koju smo sami stvorili), u isto vreme paradoksalno i nasušno, umetnik nudi jedan od mogućih pogleda u eri hibridne okoline.

Visoko estetski pojmljene, poetične, raspričane, do najsitnijih detalja osmišljene i prevedene u *sadašnjost* deluju približno dosanjanom snu u kome se irealno preliva u okvire mogućeg, stvarnog. Pa ipak, posmatrajući ih u prostoru i vremenu od nešto više od dve decenije, čini se da su *samo* na početku nagoveštaja sna imanentnog svakoj javi. Izmičući svakoj konkretnijoj definiciji, Perić kao da najviše računa na lični univerzum u kome je mikronarativu dodeljena glavna uloga. U koliko bih na ovom mestu iskoristila prostor za digresiju, onda bih se poslužila Platonovom opaskom, koja mi se učinila najprikladnija kada je u pitanju Perićeva estetika, a na račun nečeg drugog koji nije u mogućnosti ponuditi smisleniji *raison d'être* njegovog opusa: *Lepota se jednom odnosi na ono što se pojavljuje kao lepo, a drugi put na suštinu onoga što se pojavljuje kao lepo.*²

Radikalno kretanje umetnikovog iskaza ne/namerno izbegava svaku definiciju, pa ipak ima izvesne kinetike u njegovim delima, čak i mehanicističkog ustrojstva gotovo nespojivih elemenata nekog od mehanizama. Radi se o izvesnoj preciznosti i pravcu da pomenuti mehanizam radi. U strogo kinetičkom smislu, on bi se pretvorio u energiju; energija bi dala izvestan potencijal kretanja u pravcu kapaciteta recipijenta. Tako pasivan prikaz često ima više uticaja od bilo kog aktivnog usled forme koja implicira kretanje kroz vizuelni utisak, a koje omogućavaju nadrealni spojevi Perićevih skulptura. Upravo je to ona linija koja podupire narativ između sna i jave, između pokreta i mirovanja, jedan kinetički kontraposto, psihološki hipnagogija³ i hipnopompija. Slično se dešava sa reupotrebom odbačenih predmeta: umetnik manevriše njima u umetničkom diskursu, ali tako da ne dekonstruiše njihovu prvobitnu namenu kako se to radilo u istorijskim avangardama; naprotiv, u pojedinim segmentima, čak

1 Naslov je pozajmljen iz istoimene pesme Laze Kostića, prim. autorke teksta

2 U: N. Grubor: „Platonova estetika lepog“, Filozofski fakultet Beograd, ARHE god. VII, 13/2010 (95–115) , str. 109

3 <https://psi-encyclopedia.spr.ac.uk/articles/frederic-wh-myers/>, preuzeto 12.03.2026.

intenzivira utilitarnu ulogu odbačenog predmeta, bez namere da se bavi interpretacijom pomenutog. Ono što dodaje su ostali odbačeni predmeti koji zajedno tvore začudne relacije koje deluju istovremeno *zavodljivo i zastrašujuće, privlačno i odbojno*⁴. U tom smislu, važan segment Perićevog rada su organski materijali, poput pitonove kože, krzna, ili rogova životinje nekadašnjih statusnih simbola, koje obrađuje na način tako da još više intenzivira njihovu prvobitnu namenu, ali računa i na estetiku bola, gde bi se teskoba pretvorila u snažan vizuelni izraz.

Slojevitost i magičnost Perićevih radova računaju na još jedan neuhvatljiv vremenski kod – sadašnjost u kojoj jesmo, ali koju nikako ne možemo dosegnuti. Ta infinitezimalna količina sadržana najviše od prošlosti i budućnosti, a nije ni jedno od toga, jeste granica između jave i sna, stvarna, ali neuhvatljiva. Time umetnik želi da ukaže na važnost trenutka, onoga što imamo, a čega smo, najčešće nesvesni. Pored vremenske dimenzije, čini se da umetnik računa i na prostornu: u tom smislu, važan punktum umetnikove trase jeste njegov rodni grad, Novi Sad. Taj koren jeste tačka njegovog uzemljenja koliko i migracije – to je njegova realnost koju on sam pušta da klizi između prošlosti i budućnosti, te time, zapravo kontroliše svoje sopstvo u njoj.

Neosporno je da je retrospektivna izložba *Među javom i med snom* ukazala na izuzetnu umešnost njenog tvorca, koji je zasigurno računao, pored velike umetničke i radne discipline, na ona znanja koja su koristila starogrčkim majstorima⁵ kao i na ona koja su koristila renesansnim umovima. Pored navedenog od izuzetne važnosti za njegov rad jeste i atmosfera okruženja, kao i razumevanje dela. U tom smislu koncept spore umetnosti⁶ je neizbežan u koliko bismo želeli da proniknemo u dublju analizu - ritam njegovih dela bezuslovno traži vreme, poziva da se sagledaju u jedinstvu celine, iako uvek nedostaje deo (beskonačno mali delovi) koji bi dospustio finalizaciju zaključka o istoj. Potpuno je u redu da konačnog zaključka nema: poenta jeste u beskonačnom kretanju misli o delu. Ta misaona kinetika je nešto što je svojstveno Perićevim delima, a ona svakako podrazumeva metanaraciju onoga ko delo stvara, kao i onoga ko delo konzumira. Slično nešto uradio je Džon Kejdž (John Milton Cage Jr) kada nas je prepustio zvcima sopstva.⁷

Sladana Dragičević Trošić

4 Miodrag Peric Sculptures

5 Mehanopoi, starogrčki izumitelji, zanatlije-mehaničari; oni koji su spajali teoriju sa praktičnom izradom, prim. autorke teksta

6 Slow Art Movement – How the Art World Relearns Art Appreciation – ARTDEX, preuzeto 25.02.2026.

7 What Is John Cage's "4'33," and Why Is It Important? (artnews.com), preuzeto 12.03.2026.

The Presence,
kombinovana tehnika,
drvo, krzno, kovano gvožđe,
60 x 50 x 30 cm, 2019.

Husker Du Neusatz,
kombinovana tehnika,
bronzna, drvo,
40 x 50 x 30 cm, 2024.

Miodrag Perić (1971, Novi Sad)

Diplomirao na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, Vajarski departman (1997). Master rad odbranio na Akademiji likovnih umjetnosti u Trebinju na katedri za Vajarstvo, prostornu plastiku i medaljarstvo kod vanrednog profesora Đorđa Arnauta (2024).

Član je SULUV i EAA (European Artists Association).

<http://www.miodragperic.info/>

Autoportret,
kombinovana tehnika,
drvo, aluminijum,
75 x 40 x 30 cm,

Nedozvoljen prtljag / Tailor Made,
kombinovana tehnika, drvo, gvožđe, kozije krzno,
110 x 120 x 50 cm, 2016.

*fotografija dela sa poslednje strane: **Autoportret, Down and Out**, 50 x 40 x 40 cm

Galerija Kulturnog centra „Laza Kostić” Sombor
www.kclazakostic.rs

Stručni savet galerije Kulturnog centra „Laza Kostić” Sombor: Siniša Josić, v.d. direktora Kulturnog centra „Laza Kostić” Sombor – predsednik saveta, Boris Lukić, Tijana Kojić, Danilo Vuksanović, Mila Krstić Krasuljak, Brankica Ćurčić, Nikola Pejović, Slađana Dragičević Trošić

Izdavač: Kulturni centar „Laza Kostić”, Venac Radomira Putnika 2, Sombor • kclazakostic@gmail.com, tel: 025/412-583; 025/468-327 • Za izdavača: Siniša Josić, v.d. direktora Kulturnog centra „Laza Kostić” Sombor •

Dizajn: Dejan Podlipec • Štampa: Štamparija Vujević, Sombor • Tiraž: 50 primeraka